

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 57

Izdan 1 marta 1934

PATENTNI SPIS BR. 10724

Hruska dipl. ing. Rudolf, Budapest, Mađarska.

Postupak za izradu tekstova na slikama kinematografskih filmova.

I. Dopunski patent uz osnovni patent br. 10723.

Prijava od 7 juna 1933.

Važi od 1 oktobra 1933.

Traženo pravo prvenstva od 20 juna 1932 (Mađarska).

Najduže vreme trajanja do 30 septembra 1948.

Prvim patentnim zahtevom osnovnog patenta br. 10723 zaštićen je postupak, kojim se izrađuju natpisi na filmovima (i to pre razvijanja ili posle osvetljavanja ili posle gotove izrade) na taj način, da se na mestima površine, koja odgovaraju željenim slovima ili slikama, sloj emulzije filma odstrani pomoću rastvaranja sa sredstvom za rastvaranje sloja emulzije. Drugim zahtevom osnovnog patenta zaštićena je izmena postupka, kojom se na željenim mestima fotografskog sloja odstranjuje samo u sloju sadržano srebro ili jedinjenje srebra i to kod jedinjenja srebra odstranjuje se pre razvijanja poznatim rastvornim sredstvom, a kod usled razvijanja redukovano metalnog srebra posle razvijanja se pomoću reakcije tečnosti ili mase pretvori u rastvorljivo jedinjenje srebra, te se posle izvršenja reakcije ovo jedinjenje odstrani poznatim njegovim rastvornim sredstvom.

U patentnom zahtevu 6 osnovnog patenta zaštićeno je naročito izvođenje ovih postupaka, te se u smislu ovog nanošenje rastvornog sredstva odn. reakcione mase na fotografski sloj može izvršiti pomoću na fotografskom sloju čvrsto držanih šablona sa željenim slikama odgovarajućim izrezima. Ove šablone mogu biti izradene od ma kakvog za ovakve svrhe uobičajenog materijala, na pr. hartije, celuloida ili tankog metalnog lima. Prema daljem izvođenju pronalaska može se postići pre-

imućstveno praktično izvođenje postupka i naročito čiste, oštre linije kontura slova time, da se šablone izrade na samom filmu. U ovu svrhu se površina filma odn. ono polje iste, koje je određeno za prijem željenih slova, prevuče plastičnim ili tečnim materijalom, koji suši ili zgušnjava i koji ne propušta rastvornog sredstva odn. reakcione mase, kao na pr. parafinom, voskom, vazelinom, štamparskom bojom ili lakom. Iz ovako izradene prevlake ili kože se na dole opisani način odstrane delovi površina, koji odgovaraju željenim slovima, nakon toga pusti se, da rastvorno sredstvo odn. reakciona masa ili reakcioni rastvor kroz na taj način nastale otvore dejstvuju na fotografski sloj (na pr. kod potapanja ili premazivanja filma). Posle pre opisanog okončanja postupka se kao šablona upotrebljena prevlaka skine sa filma ili pak se ostavi na istom.

Na fotografskom sloju može se izraditi prevlaka, iz koje će se izraditi šablona, potapanjem filma u materijal za prevlaku ili prevlačenjem filma istim materijalom, nakon čega se mogu iz prevlake željenim slovima odgovarajući delovi odstraniti štancovanjem ili na taj način, da se odgovarajuća tela (klišci, ove noseće ploče, sprave za štempliranje ili valjci) dovode sa prevakom u prijanjajući dodir ili se u danom slučaju prethodno premažu sa sredstvom za rastvaranje materijala pre-

vlake i se na taj način skidaju ili odstrane rastvaranjem ili na kraju se pom. tela (na pr. kod prevlake od vazelina, voska ili parafina) zagreju i time se odstrane željeni delovi topljenjem.

Može se postupiti takode na taj način, da se istovremeno sa prevlačenjem filma sa materijalom od kojeg je izrađena šablona, izrade takode međuprostori u željenom obliku. Ovo se postigne na taj način, da se materijalom za šablonu prevuku takve ploče ili valjci, u kojima su udubljena slova; ploče ili valjci se dovode u dodir sa filmom, čime se materijal šablone prenosi na film, pri čemu ostaju na filmu prazna mesta odgovarajuća pomenutim udubljenim mestima.

Dalji deo pronalaska vodi računa o zaštiti filma kako za vreme pomenutih radova, tako i u gotovom stanju, te prema tome predviđa dva različita zaštitna sloja. Pošto fotografski sloj nije osetljiv samo prema svetlosti, već je takode osetljiv prema mehaničkim uticajima, je svrsishodno, da se sloj za vreme trajanja raznih radova prevuče jednim zaštitnim slojem ili kožicom na pr. želatinom, lakom, iz koje se mogu odstraniti međuprostori, koji odgovaraju slovima koje treba izraditi na filmu, na pr. pomoću valjka f prema sl. 4 osnovnog patenta ili pomoću štancovanja i zatim se može ponovo pomoću valjka f nanositi reakciona masa na film. Po sebi je razumljivo, da se kod načina izvođenja, prema kome se na samom filmu izradi prevlaka koja služi kao šablona, poslednja služi istovremeno kao zaštitni sloj i prema tome je pre opisani naročiti zaštitni sloj suvišan. Kod načina izvođenja postupka kod kojeg (kao na pr. odstranjenjem sloja emulzije rastvaranjem) nastaju slovima odgovarajuća udubljenja, film se prevuče zaštitnim slojem od elastičnog i providnog materijala, na pr. želatinom, rastvorenim celofanom, nitrocelulozom ili lakom, kojim se zaštitnim slojem sprečeno nagomilavanje nečistoće ili prašine.

Za slučaj, da je polje slike (naročito kod filmova) tolike svetlo, da se prema pronalasku izradeni tekstovi nedovoljno razlikuju od podloge, se prema jednom daljem izvođenju pronalaska, izrade tamna neprovidna ili u raznim bojama providna ili prozračna slova, na taj način, da se na opisani način izradeni, slova sačinjavajući delovi ili udubljenja fotografskog sloja prevuku odn. ispune bojom, pri čemu se višak odstrani na pr. pomoću ploče od gume ili klobučine. Kao boje dođu u obzir na pr. štamparska boja, masna boja, dalje rastvoreni celoid, nitrocei-

loza, želatina, lakovima ili drugim sredstvima za vezivanje pomešane boje ili rastvorene anilinske boje. Da bi ove što bolje prijanjale za film, može se bojama svrsishodno dodati sredstvo za rastvaranje osnovnog materijala filmske trake, na pr. aceton ili amilacetat.

U patentnom zahtevu 4 osnovnog patenta dalji način izvođenja pronalaska, osniva se na saznanju, da se sloj emulzije ne mora neophodno odstraniti pomoću rastvaranja, već može u željenom slučaju biti dovoljno, da se slovima odgovarajući delovi površine filma dovode u labavo stanje na pr. pomoću kvašenja vodom, te se ovi labavi delovi mogu odstraniti. Kvašenje (i time i labavljenje) može se izvršiti takode pomoću slovima odgovarajućim, ovlaženim telima ili takve nosećim valjcima, dok su posle izvršenog labavljenja za odstranjenje olabavljenih delova potrebne samo obične glatke površine (ravne ploče ili glatki valjci), za što je dakle dovoljna adhezija između olabavljenih delova i glatke ploče ili valjka. Za uvećanje adhezije i time za olakšanje odstranjenja mogu se ili olabavljeni delovi ili pak površine predmeta, kojim se vrši odstranjenje prevući naročitim lepljivim materijalom ili materijalom veće adhezije.

Sada opisani način izvođenja za oslobođenje željenih delova ne može se uporediti sa postupkom, koji je pomenut u početku osnovnog patenta, kod kojeg se radi utiskivanjem matrica ili klišeja u omekšani fotografski sloj, naročito kod ovog postupka ne dođe u obzir utiskivanje odn. istiskivanje pojedinih delova fotografskog sloja prema liniji konture željenih slika, već baš obrnuto: u obzir dolazi rastavljanje olabavljenih delova od drugih delova fotografskog sloja uzduž linija konture slike i potpuno odstranjenje materijala ovih delova.

Patentni zahtevi:

1. Izvođenje postupka za izradu tekstova na slikama kinematografskih filmova po osnovnom patentu br. 10723, naznačeno time, što se šablona izradi na samom fotografskom sloju na taj način, da se površina sloja emulzije prevuče plastičnim ili tečnim materijalom, koji suši ili prouzrokuje stvrdnjavanje i koji ne propušta rastvornog sredstva odn. reakcione mase, te se iz prevlake odstrane (skidanjem, odstranjenjem pomoću rastvaranja ili topljenja) delovi površine koji odgovaraju željenim slovima, nakon čega se pusti rastvorno sredstvo odn. reakcionu masu

da dejstvuje kroz na taj način nastale međuprostore na fotografski sloj.

2. Način izvođenja postupka po zahtevu 1, naznačen time, što se ploče ili valjci, koji nose slova u udubljenom obliku, prevlače materijalom šablona i dovode se u dodir sa filmom, te se na taj način materijal šablona prenosi na fotografski sloj.

3. Način izvođenja postupka po zahtevu 1—2, naznačen time, što se fotografski sloj za vreme obrade prevuče zaštitnim slojem ili kožicom (na pr. želatinom, šelakom ili lakom).

4. Način izvođenja postupka po zahtevu 1—3, naznačen time, što se fotografski sloj posle izvršene izrade slova prevuče zaštitnim slojem, koji se sastoji od elastičnog i providnog materijala (na pr. želatine ili rastvorenog celofana) i time se ispune u fotografskom sloju nastala udubljenja.

5. Dalji način izvođenja postupka po ma kojem od zahteva 1—4, naznačen time, što su delovi površine ili udubljenja fo-

tografskog sloja, koji predstavljaju slova, prevlače odn. ispune bojom.

6. Način izvođenja postupka po zahtevu 5, naznačen time, što se boji dodaje rastvorno sredstvo za nosač fotografskog sloja (na pr. aceton ili amilacetat).

7. Izmena postupka po zahtevu 1, naznačena time, što se sloj emulzije na njenim delovima površine, koji odgovaraju slovima, (na pr. kvašenjem vodom) dovodi u labavo stanje, te se ovako olabavljeni delovi skidaju.

8. Način izvođenja postupka po zahtevu 7, naznačen time, što se olabavljenje izvrši pomoću ovlaženih tela, koja odgovaraju slovima, odstranjenje olabavljenih delova pak pomoću glatkih površina (ravnih ploča ili glatkih valjaka).

9. Način izvođenja postupka po zahtevu 7 ili 8, naznačen time, što se olabavljeni delovi ili površine za skidanje prevuku sa lepljivim materijalom ili materijalom jače adhezije.

Izdati pravo prvotiska od 29 avgusta 1932 (Mađarska).

Najduže vreme ————— do 30 septembra 1943.

Ovaj prototipik odnosi se na dalje izvođenje postupka zaštićenog u patentnim zahtevima 1 i 4—6 osnovnog patenta br. 10723 odn. u patentnim zahtevima 1—4 dopunskog patenta br. 10724 zaštićen je dalji način izvođenja pronalaska, koji se odnosi na filmove u boji, kod kojih pojedine slike predstavljaju reprodukcije prirodnih boja. Kod ovih postoje vrlo male količine fotohemičnog redukovanog srebra ili upotreba nepostoji, isto tako je i takođe količina srebra za vezivanje sloja emulzije (želatine) vrlo mala. Kod fotografskih produkata ove vrste daju slike triju boja, po principu postupka triju boja, nađlagane jedna na drugu i držane nepomično skupa pomoću naročitog sredstva za vezivanje, ukupnu sliku u prirodnoj boji. Za ove filmove su ranije, u uredu osnovnog patenta pomenuti postupci, prema kojima se opekta fotografski sloj filmove, te se zatim u isti utiskuju željenim tekstovima odgovarajući klišei ili matrice, potpuno nepodesni, u toliko pre, pošto kod filmove u boji ne postoji sloj takve debljine, koja bi bila praktična sredstva pomena, u koji bi se mogli utiskivati klišei.

Na suštini tome je postupak prema osnovnom patentu i prema 1 dopunskom patentu, sa besplatno izmenama, praktična potpuno nepodesni, da se na filmove u boji mogu izraditi željena slova transparentno jeftino i u takvoj obliku. U. anislu

pronalaska se fotografski sloj na njegovim delovima koji odgovaraju slovima (pomoću upotrebe u osnovnom odn. u 1 dopunskom patentu opisanih slova odn. šablona) postupa takvim hemijskim materijama, pomoću kojih boja materija jedna na drugu nađlaganih slika u boji tabe di ili se uništi. Kao materije ove vrste dolaze u prvom redu u obzlu rastvori oksihlorida, ili hiperoksida na pr. kalijum ili natrijumhipohlorit, sa hlorovom gasom zasićena voda, rastvori soli perborata, vanadilhiperoksida, kalijumpermanganata ili rastvori bihromata. Pored veći deo jedinjenja o kojima je reč, sadržavaju materijal tela (matrice, klišei, valjaka ili štampilja), koja se u osnovnom patentu opisanim anislu upotrebljavaju za izvođenje postupka, mogu se ova tela pre prevlače nja sa jedinjenjima, o kojima je reč, prevući jednim zaštitnim slojem. A pošto bi se postupak kod ovog načina izvođenja mogao možda komplikovati, je u anislu i zahteva 1 dopunskog patenta svrskano, da se kod filmove u boji upotrebe uvek šablona, koje se na gore opisan način izrađuju na samom fotografskom sloju.

Kod ove vrste filmove u boji, kod koje su jedna na drugu nađlaganih slika u boji postoji takode sloj slike od redukovanog srebra, sa postupak prema ovom pronalasku kombinuje sa postupkom po drugom patentnom zahtevu osnovnog pa-

